

Johann Sebastian Bach Passacaglia c-moll BWV 582
(1685 – 1750)

Jan Ferm När änglar dansar...
(f 1963)

Maurice Duruflé Prélude et fugue sur le nom d'Alain Op. 7
(1902 – 1986)

Olivier Messiaen Ur La Nativité du Seigneur:
(1908 – 1992) Dieu parmi nous

*Paroles du communiant, de la Vierge, de l'Eglise
toute entière: Celui qui m'a créé a reposé dans ma
tente. Le Verbe s'est fait chair et il a habité en moi.
Mon âme glorifie le Seigneur, mon esprit a tressailli
d'allégresse en Dieu mon Sauveur.*

Nattvardsgästens ord, Jungfruns ord, hela Kyrkans
ord: Den som har skapat mig har vilat i mitt tält.
Ordet har blivit kött och bor i mig. Min själ prisar
Herren, min ande skälver av jubel inför Gud, min
frälsare.

J S Bach – Passacaglia BWV 582

Som ett mästerverk i tiden står den där i musikhistorien, Bachs Passacaglia. Passacaglia, chaconne, ciaccona - alla är namn på samma princip – en ostinat basmelodi i tretakt som upprepas om och om igen och mot vilken det löper olika överstämmor. Detta är ett tidigt verk av Bach, troligen skrivet mellan 1708 och 1712.

Bach bryter med Passacaglian ny mark, inte bara har temat åtta takter mot normala fyra utan det är också första gången temat presenteras som pedalsolo. Han gör också hela 20 variationer på temat och avslutar sedan med en stor fuga som variation nr 21. Ett tidigt verk av Bach som spränger alla tidigare ramar! Det kan tolkas och har tolkats på tusen och en olika sätt.

Jan Ferm – Där änglar dansar

Jan Ferm är tonsättare och kompositions lärare. Detta stycke komponerades för organisten Henrik Alinder 1994. Ett fint exempel på hur ett musikstycke kan växa fram i samarbete mellan organisten och tonsättaren. Tonsättaren har sina idéer och organisten har kännedom om instrumentet och dess förutsättningar. I detta fall har det resulterat i ett härligt stycke rytmisk musik med en fantasieggande titel.

Jan Ferm säger själv om stycket ”Mina änglar har inte äppelkinder och förgyllda vingar. De dansar i vild glädje när ingen ser på.”

Maurice Duruflé – Prélude et fugue sur le nom Alain

Denne exceptionelle tonsättare – Maurice Duruflé! Ingen musik är som hans. Virtuoso och med ett tilltalande tonspråk.

Maurice Duruflé var en av tidens stora franska orgelvirtuoser. Hans produktion för orgel är inte stor men mycket central för instrumentet. ”Preludium och fuga över namnet Alain” är en hyllning från tonsättaren till kollegan och organisten Jehan Alain, stupad i kriget 1942. Temat i både preludiet och fugan härleds ur namnet Alain och ett annat motiv i preludiet kommer från Alains stycke ”Litanies”.

Olivier Messiaen – Ur La nativité du Seigneur: Dieu parmi nous

Dieu parmi nous - ”Gud bland oss” är det sista stycket i Messiaens orgelcykel för jultiden, La Nativité du Seigneur – ”Frälsarens födelse” Stycket bygger på bibelcitater som summerar julens händelser.

Nattvarden, Maria och Kyrkan är de tre, för den katolska kyrkan, levande realiteter som Messiaen ”beskriver” i stycket. Dessa tre - nattvarden, Maria och Kyrkan vittnar, enligt Messiaen, på olika sätt om hur världen har blivit och förblir Guds hem eftersom Gud själv blev människa.

Messiaen strävade i sitt komponerande efter att komma förbi det stängda och förutsägbara i traditionell europeisk musik eftersom han ansåg att det hindrade musiken från att nå Gud och visa på Gud. Rytmen var central för Messiaen och han försökte ständigt tänja på rytmens möjligheter. Att Messiaen inspirerades av och använde hinduiska rytmer, gregoriansk sång samt fågelsång är således en vilja att göra den kristna tron rättvisa - att göra världen och människan öppen för Gud.